

tjak og meiningar

Tjóðveldisflokks-
ins dilemma

*Á minningardegi teirra sjólatnu, skrivur
14. September um tað neyðuga í at halda
fast um forðan politikk.*

Eins og tey smáu djörini, sum finna saman í stórar bólkur og so sum eftir einum snóri pila av stað tvørtur um eitt landaeki og renna seg beint eftir høvðinum á bláman í tað isakalda deyðans havið hinumegin — og soleiðis kollektivt ganga til grundar — soleiðis kemur einum fyrri, at tað er vorðið áfátt við tí føroyska veljaraskaranum, teimum, sum til valið tann 11. nov. 88 valdu sitandi samgongu og tá serliga tjóðveldisflokkin.

Hesin skari, sum nú við kaldan dreyms stendur sum offur og áskoðari til ta vanlagnu Føroyum og føroyingum er fyrri í hesum síðstu døgum føroysku tjóðarinnar.

Traumakendur undirgangshugur ella deyðstráan, ið er at gita um hvat ið er áfátt, men greitt er vorðið, at okkurt er so heilt av leið.

14. September allahalgannadag seinast, er ein paradoksal mótsøgn. Forsiðan og blaðið í sini heild, er ein hópiseys roynd til tess at skeivleidda fólkhugsanina tann vegin, at her stendur alt væl til, her er gróður um gangandi fót, meðan tað um sama mundið í sama blaði er gjørligt at lesa endurminningarnar um tann tjóðveldisflokkin, ið var.

Ein flokkur, hvørs eksistensrættindi ein nú kann loyva sær at tala um.

Einum tykir so hjartaliga synd í hesum unga manningum, sum í 14. September skrivur undir bókstavinum litla v. — Av øllum alvi berjist hesin ungi maður, hvíleysur skundar hann sær aftur og fram, úr skuti í stavn, á hesi søkkandi skútu, einum tjóðveldisbáti, ið er brotnaður nakað framman fyrri skutin sjálvan, í einum hópiseysum stevi eftir at tættu rivurnar, ið alt gerast stórri og stórri. Þjessandi, hastandi — og at siggja til ótroystiligur tekur hann upp hvørt eitt einasta hálmstráð, hvørt eitt einasta litið positivt komma, roynir hann at

fáa undir lokið á hesi krukku, har hann kvikur sum eitt snarljós eisini roynir at goyma ta einsamallu sólstraluna, skuldi hon stungið seg niður imillum tey svørtu skyggi, ið sigið hava seg saman um 14. September, føroyskt tjóðveldi, um tjóðveldisflokkin.

Alt so purt til fánýtis.

Eitt harmiligt oysl. 14. September allahalgannadag er ein staðfesting av hesum sorgarleiki, ið fer fram fyrri opnum teppi.

Finnur blaðstjórin á 14.anda tvær strikur, ið umskara hvør aðra (bara eitt sindur), soleiðis at tað byrjar at líkna einum plussi, so smekkar hann tit. Eisini tá ið hann fer út av og roynir at rökka tí ótrúliga, so gevst hann ikki so sáran við sinum ikki enn vakna sterti og roynir at svimja sær undan snærdum trolum og túsundtals troltimum, leitandi sær skjól undir onkrum steini, ið ikki er har meira, strevandi sær undan hesum havsins gravkú, hesin yngul, við rognaposanum sum hafti, ið ikki longur finnur sær hvørki livd ella hvíld.

Hugsanin, ið tú ikki torir at hugsa, er tað hon, øll sonn tjóðveldisfólk í hesum døgum eru merkt av. Tí tað er einki — einki — ið kann bota um ella hjálpa uppá tann ræðuleika, ið er um at vera fullgjörður við tjóðveldisflokksins vitandi vilja og hjálpa. Tryggingin av framhaldinum av oyðingini, ið fer fram á Føroyagrannum, er tjóðveldisflokksins ábyrgd, og hesa ábyrgd verður tjóðveldisflokkurin einsamallur um.

Tviskinningar royndust tit, tjóðveldismenn, og tað er eingin bót í tunna soðnum, tit gjara við, tí tað er

slutur og tvætl, hetta mænið um at fara í samgongu til tess at bjarga fiskivinnuni, til tess at bjarga samfelagnum, til tess at bjarga føroyingum og tiansheldur Føroyum.

Við at hava gjørt eina viðtøkuføra samgongu, eru tað tit, ið hava alla ábyrgdina av at okkara samfelag er í ferð við at verða sorlað undur. Skerjingarnar á figgjarlógini (alment ræn undir fólkskum forútsætningum), ið tit tjóðveldismenn jú hava inside-vitan um. Tí vita at talan er um alt annað enn sparingar. Tað verður jú skarvað av øllum tí figgjarliga grundarlagnum, ið hevur verið og er fortreytin fyrri tí, ið hevur gjørt, at Føroyar higartil hava kunnað verið kallaðar eitt samfelag. Við hesum skerjingum hava tit jarlagt alt virksemin, og tá ið tað ikki var nóg mikið, so útskrivaðu tit eykaskatt, tvungna uppsparing og meiri avgjald til tess at rökka teimum sekshundrað og fimm millionum til teir fáu, ið sita á føroyskari fiskivinnu, eru teir nevndir, eru teir kendir. Alt hetta vita tit tjóðveldismenn.

Hesar sekshundrað og fimm millionir, sum við tykkara medvirkan, vilja, vitan og hjálpa eru vorðnar sjálv fortreytin fyrri trygging av byrjanini til endan á okkara fiskigrunnnum. Tað gongur sjón fyrri søgn.

Forsiðuni og aðrari hópiseysari skrivning til trods, so er 14. September allahalganna dag 1989 søgan um ein flokk, ið hevur avsagt sjálvan seg. Spurningurin um hesin flokkur nakrantíð hevði livirættindi í hesum landi, kunnu granskarar betur meta um eina ferð í fjara framtíð. Sannleikin er ofta illa hoyrdur, og at siga frá, hvussu stutt er vorðið um borð á tjóðveldisskútuni, so sum Dagfinnur Danbjørg ger tað á síðu 8 allahalgannadag 1989 í 14. September, man fara at teljast millum tyngstu lätur hansara. Danbjørg

H.A.D. minnisvarðin

Tað var nú gott, at vit fingur formannin í mentanarnevnd Tórshavnar býráðs út undan kjarriinum, tí loyniliga er gerðin av Hans Andriasar-standmyndini farin fram.

Hesin Mortensen ferir nakrar grundir fram — ella rættari undanfærslur, hvi hann utlendingi varð latið upp í hendi at tilevna hesa mynd, og ikki einum føroyingi.

Nú kundi ikki biðast longur, sigur formaðurin. Merkilig grundgeving. Tað er rætt og rimiligt, at H.A.D. fær sin minnisvarða. Men hvi beint nú? Hundrað ára dagurin (1983) er so farin afturum; kundi ikki steðgast eitt bil til onkur av okkara myndaheggjarum hevði summað seg?

Vit hava fleiri evnarikar myndahoggjarar. Er kann nevna Trond Patursson. Andlitsmyndir hevur hann ikki gjørt, men hann hevur við sinum myndagávum vist eitt hugflog, sum stendur ikki aftanfyrri tað hjá H.A.D.

Ein annar er Hans Pauli Olsen. Hann hevur bæði gjørt andlitsmyndir og myndir í heilum líki, og skuldi nevndarformaðurin ivast í hansara føri sum listamaður, kann lýsast, at í hesum døgum sýnir hann fram í Den danske Kunstforening (frams læt upp í gjár). Tað er ikki hvørjum listamanni, hesin heitur lutast. Av føroyingum hevur tað bert verið Mikines. Eg ivist í, um mentanarnevndarformaðurin fylgir við í tí, sum fer fram í føroyska listaheiminum.

Hin ungi Andrias Andreassen hevur tryt seyastu árin sýnt fram á

skrivar søguna um endan, heldur enn at visa á eitt dilemma innanflokka í einum flokki, (ið hevur avsagt seg sjálvan). So lægi hetta kann ljóða, á síðu 8 allahalgannadag stendur sannleikin svart upp á hvítt. Í einum nøtuhylki er staðan vorðin tann, at hvør einasti einstakur skattgjaldandi borgari í samfelagnum nú hevur medábyrgd av tí figging, ið er fyrri neyðini til tess at oyða sjálvt livsgrundarlagið hjá øllum føroyingum. Alt meðan Ingeborg stríðir sitt einsamalla stríð móti øllum heimsins rættum. Eitt hevur hon rætt í, at tað eru hendingarnar vesturi í Vágum, har hon helst eisini setir spurnartekin við tað, sum í lotuni leikar á í mestan mun, spurningurin um vit hava rættisráð fólk úti í Tinganesi.

John Smith

ólavseku, bæði andlitsmyndir og myndir í heilari stódd. Tær geva goðar vónir. Hvi kuta møguleikarnar hjá honum av her, tí «nú kann ikki biðast longur»?

Tað kann vera forvitnisligt at frætta, hvat hesir menn hava svarað formanninum, hann hevur jú tosað við teir.

So er tað undirritaði. Rætt er tað, at Poul Michelsen snakkaði við meg fyrri einum trimum árum síðani — kanska fyra, tíðin gongur skjótt. Vit prátaðu (í telefon) um eina mynd av H.A.D.; vit høvdu hvør sína uppfatan, hann vildi hava ein H.A.D. við ella uttan hatt, meðan eg helt at tey klæðini, vit ganga í, eru so litið standmyndarlig — ein kennir tað næstan sum at fara inn á økið hjá skræddarunum. Har var einki trýst um at ganga uppá akkord, hetta var alt læyst prát.

Janus Kamban

Kunngerð nr. 2 frá Almennastovuni
frá 6. november 1989:

Kunngerð

um broyting í kunngerð um tey
inntøkuviðurskifti v.m., ið er treyt
fyrri A-limaskapi í viðurkendum
sjúkrakassa í Føroyum

Sambært lóg nr. 554 frá 7. november 1977 við seinni broytingum um almanna sjúkratrygging í Føroyum § 9, 4. petti og við heimild frá Føroya Landsstýri ger Almennastovan kunngjørt, at tey inntøkuviðurskifti, ið eru sett sum treyt fyrri A-limaskapi í viðurkendum sjúkrakassa í Føroyum verða broytt til:

§ 1

Inntøkumarkið er fyrri giftar
persónar 283.300 kr.
og fyrri onnur 212.500 kr.
Fyrri forsyrgjarar verður markið
fyrri hvørt barnið undir 16 ár
at hækka við 29.700 kr.

§ 2

Kunngerðin hevur gildi frá 1. januar 1990.

Almennastovan, hin 6. november 1989

Billardborð

Eitt litið brúkt billardborð ynskist til
keysps.

Prentsmiðjan vísir á